

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ดินในท้องถิ่น ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology Research) ซึ่งดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย/กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. ขั้นตอนการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนบ้านหนองโจดสวนมอน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1 จำนวน 11 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เป็นห้องที่ผู้วิจัยทำหน้าที่สอน ซึ่งจะทำให้สะดวกต่อการควบคุม กำกับ ดูแล รักษา ความปลอดภัย อำนวยความสะดวก ระหว่างการ ไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ จากภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองโจดสวนมอน จำนวน 1 คน
- 2.2 ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 4 คน
- 2.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 คน
- 2.4 ครูโรงเรียนบ้านหนองโจดสวนมอน จำนวน 4 คน
- 2.5 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555

จำนวน 11 คน

2.6 ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2555 จำนวน 11 คน

ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology Research) โดยผสมระเบียบวิธีเชิงปริมาณและระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ แผนการดำเนินการวิจัย มีดังนี้

1. ดำเนินการสนทนากลุ่ม

1.1 วัตถุประสงค์ การสนทนากลุ่มในครั้งนี้ กำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

1.1.1 เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้แนวทางการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ดินในท้องถิ่น

1.1.2 เพื่อคัดเลือกตัวแทนครูภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ดินในท้องถิ่น

1.2 สมาชิกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

การเลือกผู้สนทนาโดยยึดจุดมุ่งหมายของการวิจัยเป็นหลัก (Purposive Sampling) จากกลุ่มตัวแทนครูจำนวน 4 คน ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และตัวแทนครูภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวน 4 คน รวมเป็น 12 คน ได้แก่

ตัวแทนครู จำนวน 4 คน ได้แก่ นายสุพัฒน์ วัฒนานุสสรณ์ นางทองใส อุทัยคำ นายสาระวิน วัจมงคล และนางเฉลิม มานิต

ตัวแทนคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 คน ได้แก่ นายหนูค่าย ชมพูหลง นายประดิษฐ์ พารหาร นางนาง ดันเสตี และนายวิทย์ พารหาร

ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 4 คน ได้แก่ นายอรุณ คำสิงห์ นายรันจวน แก้วพิลา นางชม บาลศรี และนางชาติ ชมภูหลง

1.3 วันเวลา สถานที่

วันที่ 20 พฤษภาคม 2555 เวลา 09.00 น. ณ ห้องประชุม โรงเรียนบ้านหนองโจดสวนมอน

1.4 การติดต่อกับผู้ประสานงาน ติดต่อประสานงานกับผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองโจดสวนมอน เพื่อขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือราชการ และขอใช้สถานที่ ใน

การจัดการสนทนากลุ่มพร้อมแจ้งวัน เวลาและสถานที่ให้ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มทุกคนให้ทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วัน

1.5 การเตรียมการสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือในการเตรียมการ และได้คัดเลือกผู้ที่เกี่ยวข้องเป็น คณะทำงาน ดังนี้

ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) คือ นายปรีชา การสอาด

ผู้จดบันทึก (Note Taker) ได้แก่ นางกชศิณี บุญประคม และ นางมยุรี ทบวงส์ศรี

ผู้ให้บริการทั่วไป คือ นางสาวกมลพร โคราช และนายถ่าย ชมภูหลง ทำหน้าที่ เตรียมกระดาษชาร์ต ปากกาเคมี น้ำดื่ม อาหารว่าง

1.6 การจัดที่นั่ง

ให้นั่งเป็นครึ่งวงกลมเป็นแถวซ้อนกันให้นั่งสบาย ๆ ไม่ห่างกันนักเพื่อให้ได้ยิน การพูดคุยอย่างทั่วถึงและแสดงความคิดเห็นให้ผู้อื่น ได้รับฟังอย่างชัดเจน อันจะนำมาซึ่งการสื่อสารที่มีความถูกต้องชัดเจน และยังก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สนทนาและบุคคลในวงสนทนา ด้วย

1.7 การดำเนินการสนทนา

ในช่วงแรกของการสนทนาผู้ดำเนินการสนทนา เริ่มจากการแนะนำตนเองและ ทีมงาน (ผู้จดบันทึกและผู้บริการทั่วไป) โดยพยายามสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง และขออนุญาตในการบันทึกเสียงการสนทนากลุ่ม หลังจากนั้นจึงดำเนินการตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1.7.1 แจ้งวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายในการจัดสนทนากลุ่มในครั้งนี้

1.7.2 เกริ่นนำด้วยคำถามอ่อนเครื่องเพื่อสร้างบรรยากาศผ่อนคลายเป็นกันเอง

1.7.3 เมื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเริ่มมีความคุ้นเคยกัน จึงเริ่มคำถามในแนว การสนทนาที่จัดเตรียมไว้ ประเด็นคำถามในการสนทนาประกอบด้วย

- 1) โรงเรียนให้ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียน อย่างไร
- 2) ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนใน โรงเรียนอย่างไร
- 3) บุคคลใดบ้างในท้องถิ่นที่มีความรอบรู้ ความชำนาญในการจัดการเรื่อง ดินในท้องถิ่น ซึ่งสามารถเป็นแบบอย่าง และถ่ายทอดได้เป็นอย่างดี และเหมาะสมที่จะเป็นครูภูมิ ปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้อุทยานศาสตร์ เรื่อง ดินในท้องถิ่น
- 4) แนวทางการจัดการเรียนรู้อุทยานศาสตร์โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนว การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (SEs) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ดินในท้องถิ่น ที่เหมาะสม ควรเป็นอย่างไร

5) การจัดการเรียนรู้อุทยานศาสตร์โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ดินในท้องถิ่น เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไร

นอกจากประเด็นข้อคำถามเหล่านี้ ในการสนทนาจะเกิดข้อคำถามที่เกิดขึ้นระหว่างการสนทนา ผู้ดำเนินการสนทนาจะใช้ประเด็นคำถามเหล่านั้นซักต่อเพื่อให้ได้รายละเอียดของประเด็นนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น

1.8 การยุติการสนทนากลุ่ม โดยการขอให้สมาชิกแต่ละคนสรุปสิ่งที่ตนได้พูดและเพิ่มเติมข้อมูล /ความเห็นของตน โดยผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มอาจเป็นผู้เริ่มต้นสรุปก่อนก็ได้ แล้วจึงให้สมาชิกช่วยกันเพิ่มเติม การสรุปเป็นการทำความเข้าใจสาระสำคัญของข้อมูลให้ตรงกันและปรับแก้ในประเด็นที่อาจเข้าใจผิด

2. ดำเนินการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ดินในท้องถิ่น

หลังจากคัดเลือกครูภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดได้แล้ว ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นทำการออกแบบสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ดินในท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน โดยดำเนินการระหว่างวันที่ 22-30 พฤษภาคม 2555

3. ดำเนินการวิเคราะห์ความสอดคล้องของหน่วยการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่ครูภูมิปัญญาได้ออกแบบไว้กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

เมื่อครูภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ออกแบบหน่วยงานการเรียนรู้ได้สาระการเรียนรู้ที่ออกแบบแล้ว ผู้วิจัยได้นำสาระการเรียนรู้ที่ออกแบบ มาวิเคราะห์ความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในวันที่ 31 พฤษภาคม 2555

4. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ของครูภูมิปัญญาท้องถิ่นและการเรียนรู้ของนักเรียนตามแนวทางการเรียนวิทยาศาสตร์โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ดินในท้องถิ่น

ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นได้จัดกระบวนการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ ตามหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 10 หน่วย ระหว่างวันที่ 1-24 มิถุนายน 2555 มีรายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 กำหนดการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ดินในท้องถิ่น

หน่วยการเรียนรู้/ สาระการเรียนรู้	วัน เดือน ปี	จำนวน (ชั่วโมง)	สถานที่
1. หลักสำคัญของการเกษตร	1 มิถุนายน 2555	1	ไร่นาสวนผสมของ ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น นายอรรถ คำสิงห์
2. ชนิดและประเภทของดิน	4, 5, 6, 7 มิถุนายน 2555	4	
3. ธาตุอาหารในดิน	8 มิถุนายน 2555	1	
4. การปรับปรุงสภาพดิน	11 มิถุนายน 2555	1	
5. การปรับปรุงสภาพน้ำ	12 มิถุนายน 2555	1	
6. วิธีการตรวจสอบดินและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับดิน	13 มิถุนายน 2555	1	
7. การสืบค้นความรู้จากแหล่ง เรียนรู้	14, 15 มิถุนายน 2555	1	
8. การทำน้ำหมักชีวภาพ	18, 19 มิถุนายน 2555	2	
9. การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ	20 มิถุนายน 2555	2	
10. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ นำเสนอผลงาน	21,22,23, 24 มิถุนายน 2555	4	
รวม		18	

5. คำเนิการสกัดขุมความรู้ (Knowledge Assets)

เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ดินในท้องถิ่นแล้ว ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนความรู้ที่ได้จากการศึกษาลงในกระดาษ ไม่จำกัดว่าแต่ละคนจะเขียนได้กี่เรื่อง ก็แผ่น ขึ้นอยู่ความสามารถในการจับประเด็นของแต่ละคน ลักษณะของขุมความรู้ควรมีลักษณะ ดังนี้

- 5.1 เป็นประโยค ที่ขึ้นต้นด้วยคำกริยา
- 5.2 เป็นวิธีการปฏิบัติ
- 5.3 เป็นประโยคหรือข้อความที่สื่อความเข้าใจได้โดยทั่วไป
- 5.4 ไม่ควรเป็นถ้อยคำหรือวลีที่ผู้เขียนบัญญัติขึ้นเอง

6. ดำเนินการสังเคราะห์แก่นความรู้ (Core Competence)

นักเรียนนำข้อความ ประเด็นที่สกัดได้จากขุมความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์และพิจารณา จัดกลุ่มขุมความรู้ประเภทเดียวกันไว้ด้วยกัน แล้วตั้งชื่อให้กับขุมความรู้ใหม่นั้น โดยให้ครอบคลุมขุมความรู้ทั้งหมดที่มีอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งเรียกว่า การสังเคราะห์แก่นความรู้

7. ดำเนินการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review) หรือ AAR

เมื่อนักเรียนได้ดำเนินการตามกิจกรรมต่าง ๆ แล้ว เพื่อทำการประเมินสิ่งคาดหวัง ปัญหาอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอนะต่าง ๆ โดยให้กลุ่มตัวอย่างนั่งล้อมวงเป็นรูปตัว U ผู้วิจัยตั้งประเด็นคำถาม จำนวน 5 ข้อ ดังนี้

7.1 ก่อนเริ่มดำเนินการมีความคาดหวังหรือวัตถุประสงค์อย่างไร

7.2 มีอะไรบ้างที่เกินความคาดหวังหรือวัตถุประสงค์

7.3 มีอะไรบ้างที่ไม่เป็นตามความคาดหวังหรือวัตถุประสงค์ เพราะเหตุใด

7.4 ควรมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง กิจกรรม หรือเพิ่มเติมส่วนใดเพื่อให้ดียิ่งขึ้น

7.5 จะนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมไปใช้ประโยชน์อย่างไร โดยให้นักเรียนที่เป็น

กลุ่มเป้าหมายแต่ละคนสะท้อนตามข้อคำถามตามความรู้สึกของตนเอง ไม่มีการตัดสินถูกผิดจนครบทุกคน ผู้วิจัยทำการสรุปตามข้อประเด็นคำถามและนำเสนอให้กลุ่มเป้าหมายฟังอีกครั้งหนึ่ง ผลึกความคิดในรูปแบบของภาพในใจ (Mental Model) ก่อนเข้าร่วมเวทีสรุปบทเรียนจึงจะได้บทเรียนที่สมบูรณ์

9. ดำเนินการถอดบทเรียน (Lesson Distilled)

เมื่อดำเนินการจัดการการเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนรู้อย่างแล้ว ผู้วิจัย ครู ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนักเรียน ได้ดำเนินการสืบค้นความรู้จากการปฏิบัติงาน โดยใช้วิธีการสกัดความรู้และประสบการณ์ ที่ฝังลึกที่ได้ร่วมปฏิบัติงานและบันทึกรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงานและความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน ทั้งที่สำเร็จหรือล้มเหลวจากการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและสามารถเผยแพร่ศึกษาเรียนรู้ได้เน้นการพูดคุย สัมภาษณ์ เล่าเรื่อง สังเคราะห์ จับประเด็น ให้ได้ กระบวนการวิจัยดำเนินงานในเชิงบทเรียนหรือประสบการณ์ที่ผ่านมาไม่เน้นรูปแบบวิธีการวิจัย

10. ดำเนินการประเมินการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ดินในท้องถิ่น

เมื่อจัดการเรียนรู้ตามกำหนดการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยทำการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องดินในท้องถิ่น และนำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ภูมิปัญญา

ท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องดินในท้องถิ่น ไปสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้อง ระหว่างวันที่ 2-3 กรกฎาคม 2555

11. ดำเนินการจัดเวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผู้วิจัย ได้ดำเนินการจัดเวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยเชิญตัวแทนครู ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ตัวแทนนักเรียน เพื่อตรวจสอบข้อมูล ด้วยการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) โดยการให้บุคคลต่าง ๆ ที่ไม่ใช่ผู้วิจัยทำการทบทวน ข้อค้นพบ (Review Triangulation) ทั้งด้านความแม่นยำ (Accuracy) ความสมบูรณ์ (Completeness) ความเป็นธรรม (Fairness) และความน่าเชื่อถือ (Credibility) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ระหว่างวันที่ 9-10 กรกฎาคม 2555

สรุปขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แผนการดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	เครื่องมือ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา
1. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ดินในท้องถิ่น	- การสนทนากลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง - การกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น - การคัดเลือกครูภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้	- ประเด็นการสนทนากลุ่ม - แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม - เครื่องบันทึกข้อมูล ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง	- ผู้แทนครู - ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน - ผู้แทนครูภูมิปัญญาท้องถิ่น	20 พ.ค. 55
	- การออกแบบสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	- หน่วยการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยภูมิปัญญา	- ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น	22-29 พ.ค. 55

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	เครื่องมือ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา
	-การวิเคราะห์ ความสอดคล้อง ระหว่างสาระการ เรียนรู้กับหลักสูตร แกนกลาง พุทธศักราช 2551	ท้องถิ่น เรื่อง ดินใน ท้องถิ่น -แบบบันทึกการ วิเคราะห์ความ สอดคล้อง	-ผู้วิจัย	30-31 พ.ค.55
2. เพื่อศึกษาวิธีการ เรียนรู้ของนักเรียนใน การเรียนรู้วิทยา ศาสตร์โดยใช้ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นตาม แนวการสอนแบบสืบ เสาะหาความรู้ (SEs) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ดินในท้องถิ่น	-การจัดการเรียนรู้ ของภูมิปัญญา ท้องถิ่น -การเรียนรู้ของ นักเรียน	-แนวทางการจัดการ เรียนรู้ -การสกัดขุมความรู้ (Knowledge Assets) และการสังเคราะห์ แก่นความรู้ (Core Competence) -การทบทวนหลังการ ปฏิบัติงาน (After Action Review) -การถอดบทเรียน (Lesson Distilled)	-ผู้วิจัย -ครูภูมิปัญญา ท้องถิ่น -นักเรียน	1-24 มิ.ย.55
				26-30 มิ.ย.55

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	เครื่องมือ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา
3. เพื่อประเมินการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้กรณีปัญหาท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ดินในท้องถิ่น	-ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน	-แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	-ผู้วิจัย	31 พ.ค.55
	-การประเมินการจัดการเรียนรู้	เรียน	-ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น	2 ก.ค. 55
		-แบบประเมินพฤติกรรม	-นักเรียน	2-3
		พฤติกรรม	-ผู้ปกครอง	ก.ค.55
		-แบบสอบถามความพึงพอใจ		
		-การจัดเวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล		9-10 ก.ค. 55

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. เครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่

- 1.1 การสนทนากลุ่ม (Focus Group)
- 1.2 การสกัดขุมความรู้ (Knowledge Assets)
- 1.3 การสังเคราะห์แก่นความรู้ (Core Competence)
- 1.4 การทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review)
- 1.5 การถอดบทเรียน (Lesson Distilled)
- 1.6 การจัดเวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล

2. เครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้กรณีปัญหาท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องดินในท้องถิ่น เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

2.2 แบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้กรณีปัญหาท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องดินในท้องถิ่น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องดินในท้องถิ่น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตามลำดับดังนี้

1. แนวทางการสนทนากลุ่มและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนทนากลุ่ม (Focus Group) บริบทของโรงเรียนและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในชุมชนตำบล โลกก่อ อำเภอมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

1.2 สร้างกรอบแนวคิด และประเด็นการสนทนากลุ่มและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

1.3 นำกรอบแนวคิดและประเด็นการสนทนากลุ่ม ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะความครอบคลุมด้านเนื้อหา ความสอดคล้องระหว่างประเด็นการสนทนาและวัตถุประสงค์ของการวิจัยและปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1.4 นำกรอบแนวคิดและประเด็นการสนทนากลุ่ม เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างประเด็นการสนทนากับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Item-Objective Congruence Index : IOC) เลือกประเด็นที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ส่วนข้อที่มีค่าน้อยกว่า 0.5 นำไปปรับปรุง แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้แก่

1.4.1 นายปรีชา การสอาด วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การวิจัยทางการศึกษา) ตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองโจดสวนมอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา สลิดิ การวัดและประเมินผล

1.4.2 นางบุญเลิศ สัมมนากุล วุฒิการศึกษา ค.ม. (หลักสูตรและการสอน) ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองหล่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 1 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา

1.4.3 นางสาวธนวัน จันทศักดิ์ วุฒิการศึกษา กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคามเขต 1 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านการวัดและประเมินผล

1.4.4 นางพิชชาภรณ์ ปะดั่งตาโต วุฒิการศึกษา ค.ม. (วิจัยและประเมินผล การศึกษา) ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านเม่นใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 1 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านการวัดและประเมินผล

1.4.5 นายขวัญชัย ช้วนมา วุฒิการศึกษา ค.ม. (หลักสูตรและการสอน) ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ แบบสอบถามการวิจัย ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา

ผลการตรวจสอบคุณภาพของประเด็นสนทนากลุ่มปรากฏว่า ได้ค่า IOC ตั้งแต่

1.00 ทุกข้อ

1.5 นำประเด็นสนทนากลุ่มและแบบบันทึกการสนทนากลุ่มมาแก้ไขปรับปรุงตาม คำแนะนำ จัดทำเป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน

2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบ เนื้อหาสาระ เรื่อง ดินใน ท้องถิ่น ของครุภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2 สร้างแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องดินในท้องถิ่น เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

2.3 นำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเสนอผู้เชี่ยวชาญ ชูดเดิมตามข้อ 1.4 ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) เลือกประเด็นที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ส่วนข้อที่มีค่าน้อยกว่า 0.5 นำไปปรับปรุง ผล การตรวจสอบคุณภาพปรากฏว่า ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.8-1.00 (ภาคผนวก: 179)

2.4 นำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องดินใน ท้องถิ่น ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโคกก้อ อำเภอมือมมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 15 คน และ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหัวช้างหนอง แสง อำเภอมือมมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 18 คน รวม 33 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย

2.5 นำกระดาษคำตอบของนักเรียนมาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์หาค่าความยาก (P) และหาค่าอำนาจจำแนก (B) โดยใช้วิธีของ Brennan (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 90-93) ได้ข้อสอบจริง จำนวน 20 ข้อ มีค่าความยาก (P) ตั้งแต่ 0.31 ถึง 0.69 และค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.24 ถึง 1.00

2.6 นำคะแนนข้อสอบที่ตัดแล้ว คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้วิธีของ Lovett (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 93) ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86

3. แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน คำนึงการดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการสร้างแบบสังเกต

3.2 สร้างแบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 10 ข้อ ระดับพฤติกรรม ดังนี้

3 หมายถึง ทำพฤติกรรมนั้น ๆ อยู่เป็นประจำทุกครั้ง

2 หมายถึง ทำพฤติกรรมนั้น ๆ บ่อยครั้ง

1 หมายถึง ทำพฤติกรรมนั้น ๆ เป็นบางครั้ง

0 หมายถึง ไม่เคยทำพฤติกรรมนั้น ๆ เลย

3.3 นำแบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียนเสนอผู้เชี่ยวชาญ ชูดเดิมตามข้อ 1.4 ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างประเด็นการสังเกตกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Item-Objective Congruence Index : IOC) เลือกประเด็นที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ส่วนข้อที่มีค่าน้อยกว่า 0.5 นำไปปรับปรุง ผลการตรวจสอบคุณภาพปรากฏว่า ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.8-1.00

3.5 นำแบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียนแก้ไข ตามข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญ จัดทำเป็นแบบสังเกตเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดย ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (SEs) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ดินในท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ศึกษาวิธีการสร้างและกำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์ลักษณะ ข้อมูล จุดมุ่งหมายของการศึกษา กำหนดโครงสร้าง เนื้อหาของแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านสาระการเรียนรู้ ด้านการจัดกระบวนการเรียนและสื่อการสอน และด้านการประเมินผล โดยคำนึงถึง ข้อความที่แสดงถึงความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียน

4.2 สร้างแบบสอบถามจากการสำรวจรายการจากแบบสอบถามปลายเปิดจากนักเรียน แล้วจัดเรียงหาความถี่และขีดกลางข้อความให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น คัดเลือกมา 15 รายการ จัดทำเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง มีความพึงพอใจ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความพึงพอใจ มาก
- 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความพึงพอใจ น้อย
- 1 หมายถึง มีความพึงพอใจ น้อยที่สุด

4.3 นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข

4.4 นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตามข้อ 1.4 พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของข้อคำถามแต่ละข้อ ผลการตรวจสอบคุณภาพปรากฏว่า ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.8-1.00

4.5 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม การถอดเทป ภาพถ่าย ในประเด็น การกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การคัดเลือกกรณีปัญหาท้องถิ่น ในการจัดการเรียนรู้ในวันที่ 20 พฤษภาคม 2555
2. เก็บรวบรวมข้อมูลหน่วยการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้จากการออกแบบสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ระหว่างวันที่ 22-29 พฤษภาคม 2555
3. เก็บรวบรวมข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบก่อนเรียนการจัดการเรียนรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นและการเรียนรู้ของนักเรียนการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (SEs) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ดินในท้องถิ่นในวันที่ 31 พฤษภาคม 2555
4. เก็บรวบรวมข้อมูลกระบวนการจัดการเรียนรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นและการเรียนรู้ของนักเรียนการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (SEs) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องดินในท้องถิ่น ระหว่างวันที่ 1-24 มิถุนายน 2555

5. เก็บรวบรวมข้อมูลการจัดการความรู้ของครูภูมิปัญญาท้องถิ่นและนักเรียน ได้แก่ การสกัดขุมความรู้ (Knowledge Assets) และการสังเคราะห์แก่นความรู้ (Core Competence) การทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review) การถอดบทเรียน (Lesson Distilled) ระหว่างวันที่ 26-30 มิถุนายน 2555 จำนวน 3 ครั้ง

6. เก็บรวบรวมข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนการจัดการเรียนรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นและการเรียนรู้ของนักเรียนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ดินในท้องถิ่นในวันที่ 2 กรกฎาคม 2555

7. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมและแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องดินในท้องถิ่นระหว่างวันที่ 2-3 กรกฎาคม 2555

8. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการจัดเวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล ระหว่างวันที่ 9-10 กรกฎาคม 2555

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ และได้มีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล นำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การจัดกระทำข้อมูล

1.1 นำข้อมูลมาจัดกลุ่มตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2 นำข้อมูลมาจัดแบ่งกลุ่มย่อยตามลักษณะของข้อมูลในแต่ละประเภท

1.3 การแสดงข้อมูล นำข้อมูลย่อยที่มีความหมายสัมพันธ์กันเข้ามารวมกันตามประเด็นหัวข้อการวิเคราะห์ เพื่อบรรยายเรื่องราวที่มีความหมายตรงประเด็นกับเรื่องที่ต้องการวิเคราะห์พร้อมทั้งตั้งชื่อกำกับข้อความ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

2.1.1 ข้อมูลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องดินในท้องถิ่น ดำเนินการดังนี้

1) ตรวจสอบให้คะแนนตามเฉลย ข้อถูกให้ 1 คะแนน ข้อผิด ให้ 0 คะแนน

2) นำคะแนนจากการทดสอบมาหาผลรวม หาคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน

3) เปรียบเทียบผลการประเมิน กับเกณฑ์การประเมินการผ่าน

ร้อยละ 60 ขึ้น ไป (12 คะแนนขึ้นไป)

2.1.2 ข้อมูลจากแบบบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องดินในท้องถิ่น ดำเนินการดังนี้

- 1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมิน
- 2) นำแบบประเมินมาตรวจและให้คะแนนเป็นรายชื่อตามเกณฑ์ที่กำหนด
- 3) วิเคราะห์โดยคำนวณหาความถี่ ร้อยละ แปลความหมายของค่าเฉลี่ย ตาม

เกณฑ์ ดังนี้

24-30 คะแนน	คิดเป็นร้อยละ 80-100 หมายถึง มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก
18-23 คะแนน	คิดเป็นร้อยละ 60-79 หมายถึง มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดี
12-17 คะแนน	คิดเป็นร้อยละ 40-59 หมายถึง มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้
0-11 คะแนน	คิดเป็นร้อยละ 0-39 หมายถึง มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับควรปรับปรุง

2.1.3 ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องดินในท้องถิ่น ดำเนินการดังนี้

- 1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
- 2) นำแบบสอบถามมาตรวจและให้คะแนนเป็นรายชื่อตามเกณฑ์ ที่กำหนด
- 3) วิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลความหมายของค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

ค่าเฉลี่ย ความหมาย

- 4.51 – 5.00 แปลความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51 – 4.50 แปลความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
- 2.51 – 3.50 แปลความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

- 1.51 – 2.50 แปลความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
 1.00 – 1.50 แปลความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด
 4) นำค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอในรูปตารางโดยรวมและเป็น

รายด้าน

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต การสนทนากลุ่ม เทคนิคการจัดการความรู้
 ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และวิเคราะห์สรุปอุปนัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Consistency : IOC) (ล้วน สายยศ. 2543 : 248-251)

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง +1

$\sum R$ แทน ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 การหาค่าความยากง่าย (P) ของแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยคำนวณ
 จากสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 81)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน ระดับความยาก

R แทน จำนวนผู้ตอบถูกทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

1.3 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยคำนวณจากสูตรของ Brennan Index ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 87)

$$B = \frac{U}{N_1} - \frac{L}{N_2}$$

เมื่อ B แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ

N_1 แทน จำนวนคนรอบรู้ (หรือสอบผ่านเกณฑ์)

N_2 แทน จำนวนคนไม่รอบรู้ (หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์)

U แทน จำนวนรอบรู้ (หรือสอบผ่านเกณฑ์) ตอบถูก

L แทน จำนวนไม่รอบรู้ (หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์) ตอบถูก

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ร้อยละ

$$\text{สูตร } P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$\text{สูตร } S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	ΣX	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
	N	แทน	จำนวนคนทั้งหมด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY